

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

ARCHEOLOGICKÁ SBÍRKA ROSTISLAVA VAJBARA Z RAKVIC

/okr. Břeclav/

Josef Unger, Regionální muzeum Mikulov

V červenci 1982 předal kronikář R. Vajbar z Rakvic Regionálnímu muzeu v Mikulově sbírku archeologických nálezů, které po několik desetiletí zachraňoval při různých polních pracích v rakvickém katastru. Především se jedná o keramické zlomky z doby římské, nalázané jižně od dnešní vsi. Nechybí mezi nimi ani zlomky terra sigillata. Z těchto míst pochází i nálezy středo-, mlado- a pozdněhradištní keramiky, která svědčí o existenci slovanského sídliště, předchůdce dnešních Rakvic. V těchto starých Rakvicích byl někdy na počátku 12. stol. ukryt i velký poklad stříbrných mincí, objevený v březnu 1886¹.

Poznámka:

1 Nálezy mincí II, Praha 1956, 68.

Archäologische Sammlung von Rostislav Vajbar aus Rakvice /Bez. Břeclav/. In das Museum von Mikulov wurden Lesefunde, vor allem Keramikbruchstücke, aus der römischen Kaiserzeit /auch terra sigillata/ und burgwallzeitliche Scherben übergeben.

DOKUMENTACE HRADIŠŤ V ROCE 1982

/okr. Brno - město, Brno - venkov a Břeclav/

Miroslav Bálek, Miloš Čižmář, Ivo Rakovský, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 38; tab. 19/

K nejlépe dosud patrným terénním památkům patří pravěké a časně historické fortifikace. Jejich komplexní evidence a geodetická dokumentace je jedním z důležitých úkolů naší vědy a zvláště nyní, kdy v rámci intenzivní investiční výstavby a těžby surovin dochází k závažným zásahům člověka do původní tvárnosti krajiny a často i k devastaci archeologických lokalit. Proto v roce 1982 zahájili pracovníci AÚ ČSAV mapování právě těchto časně historických hradišť. V první etapě, jejímž konečným výsledkem bude soupis a podrobná geodetická dokumentace lokalit v okresech Brno - město a Brno - venkov, bylo provedeno zaměření celkem osmi lokalit v uvedené oblasti /obr. 38/:

Brno - město

Brno - Líšeň "Chochola"
Brno - Obřany "Hradisko"

Brno - venkov

Ivančice - "Réna"
Oslavany - "Dvůrek"
Oslavany - "Náporky"
Pozořice - Jezera - "Hlásnica"
Pozořice - Jezera - "Hrádek"
Pozořice - Jezera - "Rékovi"

Na základě těchto měřických prací, na kterých se kromě autorů také podíleli M. Geisler, J. Hladký, A. Knechtová, A. Koutná, I. Krechler, L. Kundera a D. Vorlíčková, budou zhotoveny mapy jednotlivých lokalit v rozsahu měřítek 1 : 200; 1 : 500; 1 : 1 000.

Ve spolupráci s Regionálním muzeem v Mikulově bylo zaměřeno i halštatské hradisko v Morkůvkách /okr. Břeclav/.

V rámci IRB bylo ve spolupráci s n.p. Geofyzika Brno provedeno i geofyzikální měření na vybraných lokalitách. Na dvou pravěkých sídlištích - Pozořice - Jezera - "Hrádek" a Pozořice - Jezera - "Rékovi" jsme provedli i sondážní práce menšího rozsahu. Výzkum první z obou lokalit přinesl malou kolekci silně zkorodovaných střepů, které lze rámcově zařadit patrně do eneolitu. Na druhé lokalitě jsme nezjistili žádné nálezy.

V dokumentaci dalších lokalit v okresech Brno - město a Brno - venkov budeme pokračovat v roce 1983.

Dokumentation von mährischen Burgwällen im Jahre 1982 /Bez. Brno - město, Brno - venkov, Břeclav/. Im Rahmen der Vorbereitung eines Verzeichnisses mährischer Burgwälle wurden im Jahre 1982 eingehend geodetisch 8 ausgewählte Lokalitäten in den Bezirken Brno - město und Brno - venkov vermessen und im Vorsprung auch eine Lokalität im Bezirk Břeclav. Auf einigen Burgwällen führte man geophysikalische Messungen und kleine Sondagen durch.

INTERDISZIPLINARE RATIONALISIERUNGSBRIGADE /IRB/ - ARBEITSERGEBNISSE IM JAHRE 1982

Vladimír Hašek, Geofyzika n.p. Brno, Zdeněk Měřínský, Ladislav Págo AÚ ČSAV Brno

Die Forschungsarbeiten der IRB zur Ausnützung geophysikalischer und weiterer naturwissenschaftlicher sowie technischer Methoden verliefen nach dem langfristigen Tätigkeitsplan im Rahmen der einzelnen Sektionen gemäss der neuen, auf der Arbeitstagung der IRB am 22. Januar 1982 genehmigten Organisationsstruktur¹.

Die Tätigkeit im Rahmen der geophysikalischen Sektion knüpfte eng auf die methodischen sowie praktischen Schlussfolgerungen aus der Etappe 1981 und auf die Ergebnisse der Arbeitsaktivität in den anderen Sektionen der IRB an. Im J. 1982 konzentrierten sich die geophysikalischen Messungen im Einklang mit der Koordinierungstätigkeit der leitenden Gruppe hauptsächlich auf archäologische Lokalitäten, die im langfristigen Forschungsplan des AI ČSAV Brno eingereicht sind und in einem Falle /Blučina/ auch in dem der prähistorischen Abt. des Mährischen Museums in Brno. Vom Standpunkt der archäologischen Prospektion wurde durch geophysikalische Arbeiten vor allem die Problematik der befestigten Siedlungen /Graben, Wall, Wallmauern/, der Bauelemente /Grundgemäuer/ und des Siedlungswesens /Siedlungsausmass, Lage der einzelnen Objekte/gelöst.

Bei der Lösung der angeforderten Aufgaben auf den einzelnen Lokalitäten machte sich hauptsächlich die Magnetometrie geltend, in einem kleineren Ausmass war auch die Geoelektrik in Modifikation der Widerstandsprofilierung bei einer symmetrischen Anordnung der Elektroden vertreten. Die eigentlichen Terrainarbeiten führten Mitglieder des Zentrums der methodischen Forschung in der Geophysik PVÚ des N.B. Geofyzika Brno /Ing. Vojkůvka, Ing. Pantl, Dr. Hašek, CSc., L. Novotná/ in Zusammenarbeit mit dem Betrieb IVT /P. G. Mayer/ durch. Die Datenverarbeitung und Interpretation gewährleistete Dr. V. Hašek, CSc. und die archäologische Beurteilung der Ergebnisse geophysikalischer Arbeiten führten Dr. Z. Měřínský, Dr. M. Salaš und Ing. M. Bálek durch. Die numerische und graphische Dokumentation verarbeitete L. Novotná.

Messungen verliefen auf den Lokalitäten Blučina "Cezavy", Bez. Brno - venkov /Verfolgen der bronzezeitlichen Befestigung; E-Geoelektrik/, Pozoříce - Jezera "Rékovi", Bez. Brno - venkov /Befestigung der Boleráz Gruppe der Kultur mit kannelierter Keramik; M - Magnetometrie/, Brno - Líšeň "Chochoła", Bez. Brno - město /hallstattzeitliche Befestigung; M/, Ivančice "Réna", Bez. Brno - venkov /bronzezeitlicher Burgwall und vorausgesetzte slawische Fortifikation; M/, Strachotín "Petrova louka", Bez. Břeclav /grossmährischer Burgwall; M/, Rokštejn, K.G. Panská Lhota, Bez. Jihlava /mittelalterliche Burg; M/. Ausser den Messungen auf der Lokalität Blučina "Cezavy" für die prähistorische Abt. des Mährischen Museums in Brno /Dr. M. Salaš/ waren weitere Aktionen im Rahmen der Forschungsaufgaben des AI ČSAV Brno durchgeführt worden und zwar in Zusammenarbeit mit Dr. Z. Měřínský /Burg Rokštejn, Strachotín "Petrova louka"/ und Ing. M. Bálek /Pozoříce - Jezera, Brno - Líšeň, Ivančice "Réna"/.

In den Rahmen der Tätigkeit der chemischen Sektion wurde auf Grund des Beschlusses der letzten Arbeitstagung die Erforschung der Möglichkeiten der Ausnützung nicht destruktiver Analysen eingereicht, die Ing. Z. Hrdlička, CSc. von der neutronographischen Arbeitsstelle des ÚJV Řež durchführt. Bei dieser Aufgabe hat man eine Auswahl von verschiedenen Fundtypen bearbeitet, ihr Material sowie die Produktionstechnologie mit eingenommen /z.B. verschiedene Arten von Eisengegenständen, Keramik usw./ mit dem Ziel, die Möglichkeiten einer Neutronographischen-Aufnahme und den Aussagewert der Aufnahmen für die archäologische Interpretation festzustellen. Vielversprechende Ergebnisse hat man besonders bei der Untersuchung einer Kollektion grossmährischer Schwerter aus Pohansko bei Břeclav erreicht und gewisse Möglichkeiten vor allem sofern es die Produktionstechnologie betrifft, deuteten auch die Keramikaufnahmen an². Die weitere Tätigkeit der chemischen Sektion /Dr. L. Págo, Dr. F. Obr/ setzte im Rahmen des langfristigen Planes mit Analysen des archäologischen Materiales mit der Methode der Emissionsspektalanalyse und Laserspektalanalyse fort. Der grössere Teil der Analysen befasste sich besonders mit Metallgegenständen aus den ältesten Kulturzeitaltern, von verschiedenen Lokalitäten aus Mähren und der Slowakei. Mit diesen nicht destruktiven Methoden hat man ebenfalls Analysen einiger Produktionswerkzeuge und -behelfe /z.B. Gussformen, Tiegel, Löffel u.a./ durchgeführt und es wurde auch die chemische Zusammensetzung von Glas, Keramik, Glasuren und Oberflächenschichten auf der Keramik u. ä. festgestellt.

Obr. 38

Mapa hradist v okresech Brno-město a Brno-venkov, zaměřených v roce 1982. - Burgwallkarte in den Bezirken Brno-město und Brno-venkov, im Jahre 1982 vermessen. 1 "Chochola" /obec Brno-Líšeň/, okr. Brno-město/; 2 "Hradisko" /obec Brno-Obřany, okr. Brno-město/; 3 "Réna" /obec Ivančice, okr. Brno-venkov/; 4 "Dvorek", 5 "Náporky" /obec Oslavany, okr. Brno-venkov/; 6 "Hlásnica", 7 "Hrádek", 8 "Rékovi" /obec Požovice-Jezera, okr. Brno-venkov/.

Tab. 19

Pozořice-Jezera /okr. Brno-venkov/. 1 trať - Flur "Hrádek"; 2 trať - Flur "Illásnica".

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává:	Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě:	hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk:	Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	400 kusů - neprodejné